

Специфіка цілей і завдань адвокатури вимагає як необхідної умови належного здійснення адвокатської діяльності максимальної незалежності адвоката у виконанні своїх професійних прав і обов'язків, що передбачає його свободу від будь-якого зовнішнього впливу, тиску чи втручання в його діяльність з надання правової допомоги, здійсненню захисту або представництва клієнта, зокрема з боку державних органів, політичних партій, інших адвокатів тощо, а також від впливу своїх особистих інтересів. Адвокат не повинен при виконанні доручення клієнта керуватися вказівками інших осіб, зокрема тих, які уклали договір про надання правової допомоги іншій особі – клієнту, стосовно змісту, форм, методів, послідовності та часу здійснення його професійних прав і обов'язків, якщо вони суперечать його власній уяві про оптимальний варіант виконання доручення клієнта.

У межах дотримання принципу законності адвокат зобов'язаний у своїй професійній діяльності виходити з переваги інтересів клієнтів перед своїми власними інтересами, інтересами колег, партнерів, співробітників, законних представників клієнтів або їх опікунів, піклувальників та інших осіб, а також перед будь-якими іншими міркуваннями. Адвокат зобов'язаний виконувати законні рішення органів адвокатського самоврядування, прийняті в межах їх компетенції, що не виключає можливості критики останніх та їх оскарження у встановленому законом порядку. Критика діяльності, рішень, порядку формування, членів органів адвокатського самоврядування тощо не може бути спрямована на приниження авторитету адвокатури, адвокатської професії та статусу адвоката, бути вираженою у принизливій чи такій, що порочить честь, гідність та ділову репутацію особи формі, а також містити завідомо неправдиву інформацію або заклики до невиконання рішень органів адвокатського самоврядування. При здійсненні професійної діяльності адвокат зобов'язаний дотримуватись загальноприйнятих норм ділового етикету, в тому числі щодо зовнішнього вигляду. Адвокат не повинен вчиняти дій, спрямованих на обмеження права особи на захист, професійних прав адвокатів, незалежності адвокатської професії, честі, гідності та ділової репутації своїх колег, підрив престижу адвокатури та адвокатської діяльності. Адвокат несе особисту відповідальність за порушення Правил адвокатської етики перед клієнтом.

Таким чином слід зазначити, що діяльність адвокатури зуміла затвердитися в минулому і посісти однозначно визначне місце в сучасному суспільстві. Але суть призначення його залишається постійною – захист прав і інтересів громадян. Справжній адвокат пам'ятає, що кожна людина – індивідуальність й до кожного індивіда є свій підхід і саме його покликання знайти цей підхід щоб зрозуміти істинність соціального конфлікту й доказати свою правоту під час судових дебатів.

Голуб А.С.

*студентка 5-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ЩОДО ІНІЦІУВАННЯ ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ АДВОКАТА

Проблема дисциплінарної відповідальності адвокатів є однією з найбільш актуальних проблем, з якою стикається адвокатська спільнота на сучасному етапі. Така актуальність обумовлена тим, що порушення, які допускаються адвокатами, негативно впливають не тільки на професійну честь і гідність конкретного адвоката, а й підривають авторитет адвокатури в цілому.

Важливим інструментом законодавства про адвокатуру та адвокатську діяльність, який має забезпечити надання правової допомоги на належному професійному рівні, є інститут дисциплінарної відповідальності адвоката, який регламентовано розділом VI Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 05.07.2012 № 5076-VI (Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>) .

Так, дисциплінарне провадження – це процедура розгляду кваліфікаційно-дисциплінарною комісією (далі – КДК) адвокатури письмової скарги, яка містить відомості про наявність у діях адвоката ознак дисциплінарного проступку.

Проблемним питанням у даному випадку є саме перелік приводів, з яких можна ініціювати дисциплінарне провадження щодо адвоката. Законодавець вказує у ч.1 ст. 36 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», що право на звернення до кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури із заявою (скаргою) щодо поведінки адвоката, яка може бути підставою для дисциплінарної відповідальності, має кожен, кому відомі факти такої поведінки. Як ми бачимо, чіткого, розширеного переліку приводів притягнення адвоката до відповідальності у законодавстві України не встановлено. З цього приводу існує безліч думок науковців, зокрема, таких як Т.С. Коваленко, Д.П. Фіолевський, Е.О. Бусурина, С.С. Мостовенко.

Д.П. Фіолевський зазначає, що основним недоліком ч.1 ст. 36 Закону є суперечність деяких її положень, зокрема те, що стосується використання понять «право ініціювання» питання про дисциплінарну відповідальність та «звернення» до кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури із заявою (скаргою) щодо поведінки адвоката, які законодавець розглядає як тотожні поняття, адже ініціювання питання про дисциплінарну відповідальність має на увазі письмове звернення до КДК з проханням покарати адвоката за конкретне порушення свого обов'язку чи за неетичну поведінку. Звернення може бути таким ініціюванням, коли там ставиться питання про покарання адвоката. Але звернення може й не містити такої вимоги (Фіолевський Д.П. Адвокатура : [підручник] / Д.П. Фіолевський. – 3-тє вид., випр. і доп. – К. : Алерта, 2014. – 624 с.).

Т.С. Коваленко звертає увагу на те, що приводами для порушення дисциплінарного провадження щодо адвокатів розуміються джерела, з яких компетентні органи отримують дані про вчинення проступку, що потребують перевірки і вказує на те, що такими можуть бути: скарги та заяви громадян, юридичних осіб; подання та заяви посадових осіб державних органів, установ, підприємств, організацій, органів місцевого самоврядування; повідомлення засобів масової інформації; безпосереднє виявлення органами адвокатського самоврядування порушення адвокатами професійних обов'язків; подання голови відповідного суду, окремі ухвали судів, постанови та повідомлення суддів, постанови та подання посадових осіб органів досудового слідства, прокуратури (Коваленко Т.С. Дисциплінарна відповідальність адвоката : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.10 / Т.С. Коваленко. – К., 2010. – 243 с.).

Необхідно зазначити, що в Роз'ясненні Міністерства юстиції України «Реформування системи доступу до адвокатської професії та дисциплінарної відповідальності адвокатів» (Реформування системи доступу до адвокатської професії та дисциплінарної відповідальності адвокатів: Роз'яснення Міністерства юстиції України від 28 лютого 2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0006323-13>) важливою гарантією ефективності інституту дисциплінарної відповідальності є гарантоване право кожного, кому відомі факти поведінки адвоката, яка може бути підставою для дисциплінарної відповідальності, безпосередньо звертатися зі скаргою до кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури, вказана норма критикувалася з боку як науковців, так і практикуючих юристів. Це можна пояснити тим, що вищезазначена норма певним чином суперечить одному з основних принципів адвокатської діяльності, а саме принципу незалежності (ч. 1 ст. 4 цього Закону), а тому виправдано дана норма отримала найбільшу критику серед інших норм, що регулюють правове регулювання приводів для порушення дисциплінарного провадження відносно адвоката.

Отже, враховуючи вищевказане можна дійти до висновку, що положення ст. 36 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» (ініціювання питання про дисциплінарну відповідальність адвоката) не забезпечують належним чином реалізацію принципу незалежності адвокатури. Є свідченням нагальної потреби внесення змін законодавцем до норм, що регулюють питання про приводи для порушення дисциплінарного провадження відносно адвоката шляхом внесення чіткого переліку таких приводів та затвердження чіткого переліку суб'єктів, які мають право звертатися з цих підстав.